

Pohled na boční štítovou zeď s východem a venkovní výběhy v pavilonu exotických zvířat.

Výroční zpráva 1995
Vydala Zoologická zahrada Liberec
Ředitel: RNDr. Josef Janeček
Redakce: Marcela Čadová
Náklad 500 kusů
Neprodejné

VÝROČNÍ ZPRÁVA 1995

THE ANNUAL REPORT 1995 ZOOLOGICAL GARDEN LIBEREC CZECH REPUBLIC

OBSAH

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ	3
ÚVOD	4
CHOVATELSKÁ ČINNOST	5
STAV CHOVANÝCH ZVÍŘAT V ZOO LIBEREC K 31.12.1995	6
EEP - EVROPSKÝ ZÁCHOVNÝ CHOVATELSKÝ PROGRAM	7
VETERINÁRNÍ PÉČE	8
CHOVNÁ STANICE PRO NOSOROŽCE ŠIROKOHUBÉ - RALSKO	20
NÁVŠTĚVNOST ZOO	21
PROPAGACE A REKLAMA	21
EKOLOGICKÁ VÝCHOVA A AKCE PRO VEŘEJNOST	22
ZÁJMOVÉ A ODBORNÉ AKTIVITY	23
NÁŠTĚVY V ZOO LIBEREC	23
VÝSTAVBA A ÚDRŽBA V ZOO	24
EKONOMIKA ZOO	26
SPONZOŘI ZOO V ROCE 1995	28
RESUME	30

Foto na titulní straně - Mládě osla somálského, nar. 11.8.1995

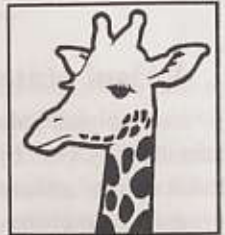
Severočeská zoologická zahrada

Masarykova tř. 1347/31
460 01 Liberec 1

Telefon: 048/425 040 - ústředna
425 041

424 314 - technicko-provozní úsek
424 325 - ředitel

Fax: 048/425 043

ZOO
LIBEREC

ZOO Liberec je od roku 1994 stálým členem EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) a od roku 1991 členem Unie českých a slovenských zoologických zahrad, kde byl ředitel ZOO Liberec RNDr. Josef Janeček opětovně zvolen viceprezidentem.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

RNDr. Josef Janeček	- ředitel
Jaroslava Hnídková	- sekretářka
Renata Josovičová	- obchodní oddělení
Marcela Čadová	- odd. propagace a ekologické výchovy
ing. Jindřiška Skřivánková	- zoolog
Jaroslava Čermáková	- ekonom
Eva Hlaváčková	- personální odd.
Eliška Koucká	- účetní
Josef Semirád	- technické oddělení
Jan Pospíšil	- investice

Ostatní pracovníci :

Technický úsek:	21 osob
Zoologický úsek:	20 osob
Ekonomický úsek:	8 osob
Hostinská činnost:	4 osoby

Celkový počet zaměstnanců: 63 osob

Privátní veterináři :

MVDr. Vladimír Jurek
MVDr. Martin Kareš
MVDr. Čeněk Červený

ÚVOD

Vážení přátelé,

zase uplynul jeden rok a my Vám předkládáme zprávu o činnosti naší zoologické zahrady. Rok 1995 byl pro libereckou zoologickou zahradu mimořádně významný. Díky kvalitativním změnám v chovatelské oblasti se nám během roku 1995 podařilo doplnit i rozšířit kolekci chovaných zvířat, ať již darem, koupí či výměnou nebo vlastním odchovem. Vyjádřením důvěry švédského zooparku Eskilstuna naší zoologické zahradě byla nabídka švédské strany k prodeji páru vzácných bílých tygrů, kteří u nás byli od července 1994 deponováni. S finanční pomocí zřizovatele mohla být nabídka akceptována a liberecká ZOO unikátní šelmy získala natrvalo.

Jedním z nejvýznamnějších úspěchů bylo dosažení nejvyšší tržby v historii ZOO, která překonala již tak významné příjmy roku 1994. Severočeská zoologická zahrada v Liberci se tímto zařadila mezi české ZOO s největší mírou soběstačnosti. Zásadní význam pro zvyšující se návštěvnost a tím i zvyšující se příjmy má rostoucí úroveň zoologické zahrady a atraktivita vystavované kolekce zvířat. Ekonomický vzestup zoologické zahrady byl podpořen především zachováním její postupné rekonstrukce a výstavby. ZOO se dokázala vypořádat s většími investicemi, i když ne na všechny obdržela dotaci. Návštěvníci jistě ocení zlepšené chovatelské podmínky pro některé druhy zvířat, jakož i zcela nové zařízení pro občerstvení návštěvníků vybudované přímo v areálu ZOO.

Žádná ZOO na světě, klade-li si seriózní chovatelské cíle a usiluje-li o to, aby zaujala návštěvníky zajímavě řešenými expozicemi, které odpovídají přirozeným nárokům zvířat a poskytují pohodu a poučení návštěvníkům, nemůže být finančně nezávislá a soběstačná. Právě díky pomoci a pochopení našeho zakladatele Města Liberec, poslanců městského zastupitelstva, státu a široké veřejnosti můžeme naplňovat poslání, které plyne z proklamované strategie zoologických zahrad světa při záchraně ohrožených druhů divokých zvířat.

V průběhu roku jsem se začali intenzivněji zabývat projektem chovné stanice na záchranu nosorožců širokohubých v bývalém vojenském prostoru Ralsko. Za podpory státních orgánů jsme představili tento náš záměr na Vyšší vědecké pracovní konferenci NATO zabývající se revitalizací bývalých vojenských prostorů, kde návrh tohoto projektu získal prioritní status. Doufáme, že s pomocí dalších organizací a vědeckých skupin v celé Evropě se nám podaří tento projekt v příštích letech uskutečnit.

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem, kteří nás v naší práci v minulém roce podpořili a přispěli tak ke zdárnému rozvoji zoologické zahrady v Liberci.

RNDr. Josef JANEČEK
ředitel ZOO Liberec

CHOVATELSKÁ ČINNOST

Svědomitým přístupem ke zkvalitnění chovné základny v předchozích letech jsme se v roce 1995 těšili z očekávaného přírůstku, dvou mláďat oslů somálských. Tento druh patří k nejhroženějším a ve volné přírodě je již vyhuben. V červnu 1995 se poprvé v České republice právě v naší ZOO narodilo mládě pižmoně severního, samička Sammy. Liberecká zoologická zahrada se tímto ojedinělým odchovem umístila v soutěži o nejvýznamnější odchovek roku, kterou vyhlašuje nadace „Česká ZOO“, na krásném třetím místě. Další cenné přírůstky, které již pomalu patří mezi tradiční jsou např. čtyři mláďata zebry Chapmanovy, tři velbloudi dvouhrbí, lama krotká, žirafa Rothschildova, bongo lesní, dvě antilopy koňské, čtyři buvolci běločelí, antilopa jelení, tři kozorožci dagestánští, dvě kozy šrouborohé.

Skupina tučňáků Humboldtových se v letošním roce, kdy jsme odchováli tři mláďata, rozrostla na 18 kusů. Vynikajících úspěchů jsme dosáhli v odchovech velkých papoušků, jednalo se o čtyři přírůstky ara zelenokřídlého a dvě mláďata druhu ara ararauna. Mezi další odchovy ptáků patří lori žlutohřbetý, kakadu naholíci, sovy pálené a orlí bělohlaví.

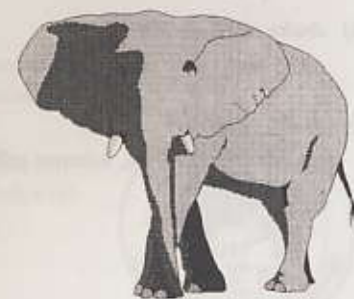
Celkový počet narozených zvířat v roce 1995 byl 75 kusů.

Díky změnám v chovatelské oblasti se nám během letošního roku podařilo velice významně zkvalitnit kolekci chovaných zvířat. Mezi nejvýznamnější z nich patří nově získaný pár orla kamčatského, který pochází z mezinárodně povoleného odchytu ve východním Rusku. Tito dravci byli určeni k záchraně svého druhu do chovů v nejvýznamnějších amerických zoologických zahradách. Díky úspěchům v práci s velkými dravci získala liberecká ZOO jeden z odchycených párů orla kamčatského, čímž se chovná skupina tohoto vzácného dravce v naší ZOO rozšířila na 5 kusů, a představuje tak pravděpodobně největší skupinu na světě chovanou v ZOO.

Za neméně důležité považujeme vyústění spolupáce se švédským zooparkem Eskilstuna v nabídce švédské strany k převedení páru vzácných bílých tygrů do trvalého chovu v ZOO Liberec.

Dalšími výměnami, nákupy či dary byly doplněny skupiny zvířat o dvě samičky šimpanze, samici lachtana hřivnatého, pelikány bílé, ponika a další.

Přes veškerou chovatelskou a veterinární péči se nám bohužel nevyhnuły úhyny. Mezi nejzávažnější se řadí úhyn lachtana hřivnatého, bonga lesního, kozorožce dagestánského (stáří, nemoc, komplikovaný porod).

STAV CHOVANÝCH ZVÍŘAT V ZOO LIBEREC K 31.12.1995 (Census of animals)

SAVCI	- Mammals	432	59
PTÁCI	- Birds	305	72
RYBY	- Fish	25	14
PLAZI	- Reptiles	42	16
CELKEM	- Summary	804	161

Velká část naší chovaných zvířat jsou zvířata vzácná, ve volnosti ohrožená **vyhynutím**. Vzhledem k ekonomické situaci je naší snahou neměnit početní stavy zvířat co do kvantity, ale skladbu chovaných zvířat cílevědomě zkvalitňovat.

Z kategorie vzácných zvířat chováme například orly kamčatské (zřejmě největší skupinu na světě), kozorožce dagestánské (největší skupinu na světě) a tygry bengálské - bílá forma.

Z druhů v ČR ohrožených chováme:

a) *druhy kriticky ohrožené*

luňák červený, orl křiklavý, orl královský, orl skalní, puštik bělavý

b) *druhy silně ohrožené*

ostříž lesní, sova pálená, rys ostrovid

c) *druhy ohrožené*

čáp bílý, jestřáb lesní, krkavec velký, výr velký

EEP - EVROPSKÝ ZÁCHOVNÝ CHOVATELSKÝ PROGRAM

(EUROPEAN ENDANGERED SPECIES BREEDING PROGRAM)

V roce 1995 byla ZOO Liberec zařazena v těchto 21 programech pro zachování ohrožených druhů zvířat:

- 1) Antilopa bongo (*Boocercus euryceros*)
- 2) Dvojzoborožec indický (*Buceros bicornis*)
- 3) Gibon černý (*Hylobates concolor*)
- 4) Holub korunáč (*Goura cristata*)
- 5) Hroznýšovec kubánský (*Epicrates angulifer*)
- 6) Kakadu molucký (*Cacatua moluccensis*)
- 7) Kakadu palmový (*Probosciger aterrimus*)
- 8) Levhart perský (*Panthera pardus saxicolor*)
- 9) Levhart sněžný (*Uncia uncia*)
- 10) Makak lví (*Macaca silenus*)
- 11) Nosorožec tuponosý (*Ceratotherium s. simum*)
- 12) Nosorožec indický (*Rhinoceros unicornis*)
- 13) Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)
- 14) Osel somálský (*Equus africanus somaliensis*)
- 15) Pižmoň severní (*Ovibos moschatus*)
- 16) Slon indický (*Elephas maximus*)
- 17) Sup hnědý (*Aegypius monarchus*)
- 18) Tučňák Humboldtův (*Spheniscus humboldti*)
- 19) Tygr sumaterský (*Panthera t. sumatrae*)
- 20) Zoborožec nosorožčí (*Buceros rhinoceros*)
- 21) Žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*)

Ředitel ZOO Liberec RNDr. Josef Janeček je členem komise EEP pro záchranu makaků lvích, tygrů sumaterských, orlů mořských a byl navržen do komise pro chov orlů kamčatských.

ZOO
LIBEREC

VETERINÁRNÍ PÉČE

Specifická medicínská problematika zvířat chovaných v ZOO klade především důraz na prevenci onemocnění. V uplynulém období došlo k vyjasnění některých předpisů vztahujících se k naší oblasti práce. Požadavky na vyšetření a karanténování zvířat při jejich přesunech jsou nyní podstatně náročnější.

ZOO
LIBEREC

Rok 1995 přinesl několik zajímavých případů, o kterých bychom se rádi zmínili. U pekari páskovaných se vyskytl botulismus. U chovné samice pekari došlo následně k výhfezu konečníku, který se přes opakovanou repozici nepodařilo zvládnout konzervativní cestou. Konečník jsme amputovali, což celý problém vyřešilo. Zvíře se po zákroku velice rychle zotavilo.

Šimpanzí mládě Jimmi přišlo po útoku dospělých šimpanzů o ukazováček levé ruky a utrpělo frakturu prostředníku. Zranění jsme ošetřili chirurgicky a po měsíční léčbě jsme s potěšením zjistili, že funkce postižené ruky se vyrovná ruce zdravé. (foto str.18)

U samice muntžaka byl zaznamenán nepokračující porod. Při císařském řezu byla zjištěna anomálie placenty. U tohoto druhu jsou v odborné literatuře uváděny potíže s narkózou. Samice ani mládě zákrok nepřežili.

U ibise jsme řesili frakturu zobáku. Pták s podstatně kratší spodní čelistí nebyl schopen přijímat potravu, a proto jsme chybějící část zobáku nahradili kovovou protézou. Pták se v krátké době naučil protézu používat nejenom k příjmu potravy, ale i ke své obraně.

U samice muntžaka jsme chirurgicky ošetřili frakturu předloktí zavedením nitrodřeňového hřebu. Zvíře sneslo v tomto případě narkozu bez problému a záhy začalo končetinu používat. Samice byla v té době březí. O pět měsíců později došlo při porodu k výhfezu dělohy. Přes včasný zákrok samice uhynula.

V červenci jsme ztratili samici bonga, když při vybavení mrtvého plodu s vrozenou deformací pánevních končetin došlo k poškození dělohy.

Samička levharta čínské Aranka byla ošetřována delší dobu v souvislosti s přetrvávajícími výtoky z pohlavních orgánů. Po delší konzervativní léčbě nedocházelo k výraznému zlepšení. Při chirurgickém zákroku, pro který jsme se nakonec rozhodli, byl odhalen nejenom předpokládaný zánět dělohy, ale i velký nádor na témže orgánu. Po odstranění postižené dělohy se Aranka rychle zotavila.

Dlouhodobý problém s růstem změněné rohoviny na končetinách slonů byl řešen na základě zkušeností s tímto onemocněním v německých zoologických zahradách. V našich podmínkách uplatňovaná metoda zásadní obrát k lepšímu nepřinesla a problém nadále přetrvává.

Nezvykle brzký příchod zimy se nepříznivě projevil i na zdravotním stavu zvířat v ZOO Liberec. Negativním dopadům jsme se pokoušeli čelit zvýšeným podílem vitamínů a minerálních látek. Lidopům jsme podávali homeopatické léky posilující obranyschopnost organismu.

S A V C I (Mammals)

Druh	Stav 31.12.94 Status	Odchov Births	Úhyn Death	Příchod Arrival	Odchod Depart	Stav 31.12.95 Status
Aguti <i>Dasyprocta punctata</i>	3, 3, 4	0, 0, 5	0, 1	-	0, 1	3, 1, 9
Antilopa jelení <i>Antilope cervicapra</i>	2, 4	0, 1	1, 2	-	-	1, 3
Antilopa koňská <i>Hippotragus equinus</i>	1, 3	0, 2	-	-	-	1, 5
Bongo lesní <i>Boocercus euryceros</i>	1, 3	0, 1	0, 1	-	-	1, 3
Buvolec běločelý <i>Damaliscus dorcas phillipsi</i>	3, 6	2, 2	0, 1	-	1, 1	4, 6
Dikobraz běloocasý <i>Hystrix leucura</i>	1, 1, 2	0, 0, 1	-	-	-	1, 1, 3
Dingo <i>Canis dingo</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Fretka <i>Putorius furo</i>	1, 3	2, 0	0, 1	-	2, 0	1, 2
Gibon černý <i>Hylobates concolor</i>	3, 1	-	-	-	-	3, 1
Gueréza plástíková <i>Colobus guereza occidentalis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Hyena skvrnitá <i>Crocuta crocuta</i>	1, 0 +	-	-	-	-	1, 0 +
Jaguár <i>Panthera onca</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Jaguár - černá forma <i>Panthera onca</i>	1, 3	-	-	-	-	1, 3
Jelen axis <i>Axis axis</i>	2, 3	0, 1	0, 1	-	1, 0	1, 3
Karakal <i>Caracal caracal</i>	1, 0	-	-	0, 1	-	1, 1

SAVCI (Mammals)						
Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Kočka bažinná <i>Felis chaus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Koza domácí <i>Capra hircus</i>	1, 1	0, 1	-	-	-	1, 2
Koza kamerunská <i>Capra hircus</i>	1, 0	-	-	-	1, 0	-
Koza šrouborohá <i>Capra falconeri</i>	3, 4	0, 2	0, 1	-	1, 1	2, 4
Kozorožec dagestánský <i>Capra cylindricornis</i>	6, 4	1, 2	1, 1	-	-	6, 5
Křečík džungarský <i>Phodopus sungorus</i>	3, 3	-	-	-	1, 1	2, 2
Křečík myši <i>Calomyscus bailwardii</i>	1, 2	-	1, 0	-	-	0, 2
Lachtan hřivnatý <i>Otaria byronia</i>	1, 1	-	1, 0	0, 1	-	0, 2
Lama krotká <i>Lama guanicoe glama</i>	1, 2	1, 0	-	-	-	2, 2
Lev <i>Panthera leo</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Levhart perský <i>Panthera p. saxicolor</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Levhart skvrnitý <i>Panthera pardus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Levhart sněžný <i>Uncia uncia</i>	2, 2	-	-	-	1, 0	1, 2
Makak lvi <i>Macaca silenus</i>	5, 7	-	-	-	-	5, 7
Mandríl rýholčí <i>Papio sphinx</i>	2, 2	-	-	1, 0	-	3, 2

SAVCI (Mammals)						
Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Morče domácí <i>Cavia aperea var. porcellus</i>	10, 27	-	1, 1	-	-	9, 26
Muntžak malý <i>Muntiacus reevesi</i>	4, 4	-	0, 4	-	-	4, 0
Myš bodlinatá <i>Acomys cahirinus</i>	4, 1	0, 2	-	-	3, 0	1, 3
Myš laboratorní <i>Mus musculus var. alba</i>	75	30	-	-	-	25, 80
Mýval severní <i>Procyon lotor</i>	2, 1	-	-	0, 1	-	2, 2
Nosorožec indický <i>Rhinoceros unicornis</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Nosorožec tuponosý j. <i>Ceratotherium simum s.</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Osel somálský <i>Equus africanus somaliensis</i>	2, 2	2, 0	-	-	-	4, 2
Osmák degu <i>Octodon degu</i>	1, 1	1, 0	-	-	-	2, 1
Ovce kamerunská <i>Ovis aries</i>	1, 4	-	0, 1	-	-	1, 3
Pavián plástíkový <i>Papio hamadryas</i>	4, 11	0, 0, 4	0, 2	-	-	4, 9, 4
Pekari páskovaný <i>Dicotyles tajacu</i>	1, 4	-	0, 2	-	-	1, 2
Pižmoň severní <i>Ovibos moschatus</i>	1, 1	0, 1	-	-	-	1, 2
Pískomil mongolský <i>Meriones unguiculatus</i>	1, 1	1, 1	-	-	-	2, 2
Pony <i>Equus caballus</i>	0, 3	-	-	1, 0	-	1, 3

SAVCI (Mammals)						
Druh	Stav 31.12.94 Status	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95 Status
Species		Births	Death	Arrival	Depart	
Potkan laboratorní <i>Rattus norvegicus</i> var. <i>alba</i>	10, 40	-	-	-	-	10, 40
Rys ostrovid <i>Lynx lynx</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Slon africký <i>Loxodonta africana</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Slon indický <i>Elephas maximus</i>	0, 2	-	-	-	-	0, 2
Šimpanz <i>Pan troglodytes</i>	5, 1	-	-	0, 2 +	-	5, 3
Tahr himalájský <i>Hemitragus jemlahicus</i>	4, 5	0, 1	-	-	-	4, 6
Tygr bengálský - bílá forma <i>Panthera tigris tigris</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Tygr sumaterský <i>Panthera tigris sumatrae</i>	2, 0	-	-	-	-	2, 0
Velbloud dvouhrbý <i>Camelus ferus bactrianus</i>	1, 4	0, 3	-	-	-	1, 7
Zebra Chapmanova <i>Equus burchelli chapmani</i>	1, 6	2, 2	-	-	-	3, 8
Žirafa Rothschildova <i>Giraffa c. rothschildi</i>	1, 6	1, 0	-	-	0, 1	2, 5
+ Poznámka: Hyena skvrnitá 1, 0 deponace v ZOO Olomouc Šimpanz 0, 2 deponace ze ZOO Kolmarden						

PTÁCI (Aves)						
Druh	Stav 31.12.94 Status	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95 Status
Species		Births	Death	Arrival	Depart	
Amazoňan kubánský <i>Amazona leucocephala</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1
Amazoňan zelenolící <i>Amazona viridigenalis</i>	0, 2	-	-	-	-	0, 2
Ara žlutomodrý <i>Ara ararauna</i>	3, 3, 3	0, 0, 2	-	-	1, 1, 1	3, 3, 2 +
Ara zelenokřídý <i>Ara chloroptera</i>	4, 4	0, 0, 4	-	-	0, 0, 3	4, 4, 1
Berneška kanadská <i>Branta canadensis</i>	0, 0, 10	-	-	-	-	0, 0, 10
Berneška kanadská malá <i>Branta canadensis minima</i>	0, 2	-	-	-	-	0, 2
Čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i>	0, 1	-	0, 1	-	-	-
Dvojboborožec indický <i>Buceros bicornis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Hořub korunáč <i>Goura cristata</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Husa magelánská <i>Chloephaga picta</i>	-	-	-	1, 2	-	1, 2
Husa velká <i>Anser anser</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Ibis posvátný <i>Threskiornis aethiopicus</i>	0, 0, 5	-	0, 2	1, 0	-	2, 2
Ibis rudý <i>Eudocimus ruber</i>	0, 0, 4	-	-	0, 0, 4	-	0, 0, 8
Jeřáb panenský <i>Anthropoides virgo</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1

PTÁCI (Aves)						
Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Jestřáb lesní <i>Accipiter gentilis</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1
Kachnička karolinská <i>Aix sponsa</i>	2, 1	-	1, 0	-	-	1, 1
Kachnička mandarinská <i>Aix galericulata</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Kachna divoká <i>Anas platyrhynchos</i>	100	-	-	-	-	100
Kachna pižmová <i>Cairina moschata</i> f. dom.	0, 0, 34	-	0, 0, 7	-	-	0, 27
Kakadu molucký <i>Cacatua moluccensis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Kakadu naholíci <i>Cacatua sanguinea</i>	1, 1	0, 0, 1	-	-	-	1, 1, 1
Kakadu palmový <i>Probosciger aterrimus</i>	2, 0	-	-	-	-	2, 0
Kasuár přílbový <i>Casuarus casuarius</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Kondor královský <i>Sarcorhamphus papa</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Kondor velký <i>Vultur gryphus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	1, 1, 3	-	-	0, 0, 1	-	3, 3
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Karančo jižní <i>Polyborus plancus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Krkavec velký <i>Corvus corax</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1

PTÁCI (Aves)						
Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Krocán divoký <i>Meleagris gallopavo</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Křepel virginský <i>Colinus virginianus</i>	1, 1	-	0, 1	-	-	1, 0
Labuť černá <i>Cygnus atratus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Labuť velká <i>Cygnus olor</i>	1, 0	-	1, 0	-	-	-
Leskoptev tříbarvá <i>Spreo superbus</i>	0, 1	-	-	0, 1	-	0, 1
Lori mnohobarvý <i>Trichoglossus haematodus</i>	3, 3, 1	-	-	-	-	3, 3, 1
Lori žlutohřbetý <i>Lorius garrulus</i>	1, 1	0, 0, 1	-	-	-	1, 1, 1
Luňák červený <i>Milvus milvus</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1
Orel bělobřichý <i>Haliaeetus leucogaster</i>	1, 1	-	-	0, 1	-	1, 1
Orel bělohlavý <i>Haliaeetus leucocephalus</i>	3, 3	0, 0, 2	-	-	1, 1 +	2, 2, 2
Orel jasnohlavý <i>Haliaeetus vocifer</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orel kamčatský <i>Haliaeetus pelagicus</i>	1, 2	-	-	1, 1	-	2, 3
Orel královský <i>Aquila heliaca</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orel křiklavý <i>Aquila pomarina</i>	2, 1	-	1, 0	-	-	1, 1
Orel mořský <i>Haliaeetus albicilla</i>	1, 3	-	-	-	-	1, 3

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Orel skalní <i>Aguila chrysaetos</i>	3, 2	-	1, 0	-	-	2, 2
Orel stepní <i>Aguila rapax</i>	2, 2	-	-	-	-	2, 2
Orlosup bradatý <i>Gypaetus barbatus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Ostříž lesní <i>Falco subbuteo</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Papoušek mniši <i>Myiopsitta monachus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Papoušek různobarvý <i>Eclectus roratus</i>	1, 1	1, 0	-	-	-	2, 1
Papoušek senegalský <i>Poicephalus senegalensis</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1
Papoušek žako <i>Psittacus erithacus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	2, 2	-	-	-	-	2, 2
Páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	4, 5	-	1, 2	-	-	3, 3
Perlička kropenatá <i>Numida meleagris</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Pelikán bílý <i>Pelecanus onocrotalus</i>	1, 5	-	-	2, 0	-	3, 5
Plameňák chilský <i>Phoenicopterus r. chilensis</i>	0, 0, 4	-	-	-	-	0, 0, 4
Plameňák kubánský <i>Phoenicopterus r. ruber</i>	2, 1, 5	-	2, 1	-	-	0, 0, 5

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Plameňák starosvětský <i>Phoenicopterus r. roseus</i>	0, 0, 8	-	-	-	-	0, 0, 8
Poštolka obecná <i>Falco tinnunculus</i>	3, 1	-	-	0, 2	-	3, 3
Puštík bělavý <i>Strix uralensis</i>	1, 1	-	-	-	-	0, 2 +
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	2, 2	-	-	-	-	2, 2
Racek stříbřitý <i>Larus argentatus</i>	0, 0, 15	0, 0, 2	0, 0, 2	-	-	0, 0, 15
Rozela žlutohlavá <i>Platycercus adscitus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Sup hnědý <i>Aegipius monachus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Sova pálená <i>Tyto alba</i>	2, 2	0, 0, 3	-	-	0, 0, 2	2, 2, 1
Sovice sněžná <i>Nyctea scandiaca</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Tučňák Humboldtův <i>Spheniscus humboldti</i>	7, 5, 3	0, 0, 3	-	-	-	7, 5, 6
Vaza velký <i>Coracopsis vasa</i>	1, 1	-	1, 0	-	-	0, 1
Volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	0, 1	-	-	0, 1	0, 1	0, 1
Vrána obecná šedá <i>Corvus corone cornix</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Výr velký <i>Bubo bubo</i>	2, 2, 4	0, 0, 2	-	0, 0, 1	1, 1	2, 2, 3
Zakrslá slepice chabo <i>Gallus gallus p. domestica</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Zoborožec nosorožčí Buceros rhinoceros	1, 1	-	-	-	-	1, 1

+ Poznámka: *Haliaeetus leucogcephalus* - deponace ve Francii
Ara ararauna - přeřučeno pohlaví
Bubo bubo - přeřučeno pohlaví
Strix uralensis - přeřučeno pohlaví

Chirurgické ošetření zraněné ruky.

Ošetřená končetina po měsíční léčbě.

PLAZI

Druh	Stav 31.12.94	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.95
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Agama hardún Agama stelio	0, 0, 1	-	0, 0, 1	-	-	-
Anakonda žlutá Eunectes notatus	1, 1+	-	-	-	-	1, 1
Gekon skvrnitý Hemidactylus maculatus	0, 0, 1	-	0, 0, 1	-	-	-
Hroznýš královský Boa constrictor	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Hroznýš kubánský Epicrates angulifer	-	-	-	1, 1	-	1, 1
Scink pralesní Tiligua gerrardi	-	-	-	1, 2	-	1, 2
Tmoprep skalní Uromastix acanthinurus	0, 0, 1	-	0, 0, 1	-	-	-
Užovka červená Elaphe guttata	3, 2	-	0, 2	-	-	3, 0
Užovka černá Elaphe obsoleta	0, 0, 1	-	-	-	-	0, 0, 1
Želva bahenní Emys orbicularis	-	-	-	0, 0, 2	-	0, 0, 2
Želva krabičná Kinixys belliana	0, 0, 1	-	-	-	-	0, 0, 1
Želva nádherná Trachemys scripta elegans	-	-	-	0, 0, 2	-	0, 0, 2
Želva žlutohnědá Testudo graeca	0, 0, 3	-	-	0, 0, 1	-	0, 0, 4

+ Poznámka: přeřučeno z *Eunectes murinus*

Vysvětlivky: 1, 0 samec
 0, 1 samice
 0, 0, 1 neurčené pohlaví

CHOVNÁ STANICE PRO NOSOROŽCE ŠIROKOHUBÉ - RALSKO

Naše ZOO se již tři roky zabývá přípravnými pracemi pro založení chovné stanice nosorožce širokohubého (*Ceratotherium s. simum*). Právě v letošním roce došlo k významnému posunu vpřed. Tento záměr vzbudil obrovskou odezvu a zájem odborné i široké veřejnosti.

Nosorožec širokohubý je jedním z neohroženějších živočichů naší planety. Důvodem jeho ohrožení je nelegální vybíjení všech druhů nosorožců pytláckými bandami, které ze zvířat odřezávají roh a prodávají ho na černém trhu.

Poslední početnější populace jižního poddruhu nosorožce širokohubého žije v jižní Africe. Tento druh je i poměrně často chován v evropských ZOO (jen v českých zoo je chováno 16 ks nosorožce *Ceratotherium s. simum*), zde se však pouze velmi vzácně množí. Chovné kusy stárnou a ztrácejí reprodukční schopnost. Poslední výzkumy ukázaly, že k úspěšnému odchovu mláďat tohoto druhu je nutný velký prostor a přítomnost větší skupiny jedinců. To jsou podmínky, které nemohou poskytnout zoologické zahrady.

Po uvolnění bývalého vojenského prostoru Ralsko se vyskytla zcela mimořádná příležitost k získání pozemku o rozloze asi 250 hektarů. Vybrané území je jedinečnou a v Evropě zcela ojedinělou možností pro vytvoření chovné stanice. Navržená plocha je výhodná svým mírně zvlněným terénem, pískovým podložím, relativně teplým klimatem a čistým ovzduším. Toto území je obklopeno lesy, které zajistí dostatečný klid. K pozemku je přivedena kvalitní asfaltová silnice a pro zvířata je zde vydatný pramen čisté vody. Na pozemku stojí několik velkých objektů po vojácích, včetně vysoké pozorovatelné, které by bylo možné využít jako základnu chovné stanice (pro chovné a výzkumné účely).

Nevyřešeným problémem zůstává získání finančních prostředků na realizaci tohoto záměru. Proto ředitel liberecké zoologické zahrady RNDr. Josef Janeček představil záměr vytvoření chovné stanice pro nosorožce širokohubé na Vyšší vědecké pracovní konferenci NATO (NATO Advanced Research Workshop), která se konala ve dnech 20. - 24. 11. 1995 v Liberci. Tento návrh se zařadil mezi nejvýznamnější přednesené projekty na revitalizaci bývalých vojenských prostorů.

Doufáme, že s pomocí dalších organizací a vědeckých skupin v celé Evropě se nám podaří tento projekt uskutečnit.

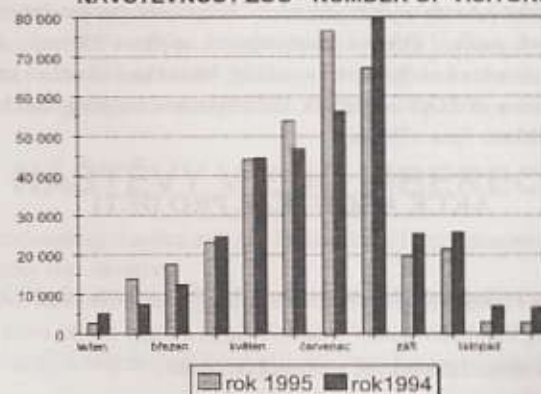
NÁVŠTĚVNOST ZOO

	rok 1995	rok 1994
Počet návštěvníků ZOO	345.514	340.864
Propagační a vzdělávací akce ZOO	5.490	5.510
Celkem	351.004	346.374

V roce 1995 se potvrdila skutečnost, že návštěvnost zoologické zahrady je sezónní záležitostí a je silně ovlivněna počasím. V první polovině roku 1995 se návštěvnost zoologické zahrady vyvíjela velice slibně, ale od září došlo především vinou deštivého a chladného počasí k rapidnímu poklesu měsíční návštěvnosti ZOO. Přesto dosáhla ZOO Liberec v roce 1995 ve srovnání s předchozím rokem nárůst návštěvnosti.

GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ VÝVOJE NÁVŠTĚVNOSTI V ROCE 1995

NÁVŠTĚVNOST ZOO - NUMBER OF VISITORS

PROPAGACE A REKLAMA

V letošním roce zintenzivnila naše zoologická zahrada spolupráci s tiskem, rozhlasem i televizí. Spolupráci se sdělovacími prostředky považujeme za velice účinnou formu propagace ZOO, která zoologickou zahradu finančně nezatíží, zároveň však osloví široké publikum.

V průběhu roku 1995 bylo v regionálním i celostátním tisku uveřejněno celkem 273 zpráv o nových přírůstcích v ZOO, akcích pro veřejnost a činnosti zoologické zahrady. O novinkách ze ZOO informovalo Radio Contact Liberec, Radio Euro K, Radio Triangel, Český rozhlas v Ústí nad Labem a v Hradci Králové.

V oblasti televizního vysílání se nám rozšířila možnost spolupráce s TV Terra a TV Genus, které získaly v průběhu roku vlastní vysílací časy na regionálních okruzích v TV Nova a TV Premiéra. V České televizi se ZOO představila v dětském pásmu „Studio Rosa“, na TV Nova v raním pásmu „Snídaně s Novou“.

EKOLOGICKÁ VÝCHOVA A AKCE PRO VEŘEJNOST

BESEDY, ŠKOLNÍ EXKURZE, AKCE PRO VEŘEJNOST

V průběhu roku 1995 jsme navštívili několik základních škol v Liberci a okolí, kde jsme s dětmi besedovali o ZOO, jejím podílu na záchraně ohrožených živočišných druhů, o ekologii a významu ochrany životního prostředí. Některé základní školy měly v rámci výuky biologie možnost zúčastnit se exkurze po ZOO s odborným doprovodem a výkladem. Bohužel zůstává množství těchto programů velice malé, především z důvodu časové náročnosti a tím i poměrně velkého zatížení oddělení.

V měsíci dubnu a listopadu jsme uspořádali program pro zdravotně postižené děti během jejich týdenního soustředění s rodiči na ozdravovně v Lučanech. Velikým potleskem nás za naše povídání odměnili na svých klubových setkáních i nejstarší občané Liberce z Klubu důchodců ve Veselí.

Prohlídkou zoologické zahrady s jejím zázemím - hospodářským pavilonem, stájemi a některými pavilony zvířat byli nadšeni členové Vlastivědného spolku v Liberci, skupina odborných pracovníků zoologických zahrad ze Spolkové republiky Německo i účastníci konferenční exkurze EZE (European Association of ZOO Educators), která byla součástí programu Mezinárodní konference EZE konané začátkem října v Praze.

AKCE A SOUTĚŽE PRO DĚTI

ZOO SOUTĚŽ

- 26. ročník soutěže se zoologickou tematikou pro žáky ZŠ - celková účast 124 žáků

DEN DĚTÍ V ZOO

- tato akce proběhla v rámci Libereckých ekologických dnů
- pro děti vstup zdarma
- výtvarná soutěž žáků ZŠ
- program pro předškoláky připravili ve spolupráci se ZOO žáci XXV. ZŠ
- celková účast 370 dětí

MALOVÁNÍ NA ASFALT

- tradiční program pro žáky libereckých mateřských škol
- účast 150 dětí

ZOO V ZÁKULISÍ

- program pro výherce zoosoutěže, ve kterém děti nahlédly do „zákulisí“ liberecké zoologické zahrady

BOJ O BÍLÉHO TYGRA

- prázdninová soutěžní hra pro děti
- celková účast 105 dětí

ZÁJMOVÉ A ODBORNÉ AKTIVITY

AKVARISTICKÝ ODBOR PŘI ZOO

Akvaristický odbor ZOO Liberec pracoval v roce 1995 stejně jako v předchozích letech formou odborného klubu. Na činnosti se podílelo 18 aktivních členů a příležitostně i další hosté.

Tradiční **Setkání akvaristů v Liberci** bylo uspořádáno 22. dubna 1995. Po časně akvaristické burze v ZOO se účastníci setkání přesunuli do posluchárny Technické Univerzity Liberec, kde absolvovali cyklus přednášek: Dr.H.J.Franke (SRN) - Tetrovitě ryby, evropské novinky; Berndt Schmitt (SRN) - Peru-země, ryby, rostliny, prostředí; Dr.H.J.Franke (SRN) - Sumečci-málo známé a u nás nepublikované druhy; J.D.Matthies (SRN) - Seznámení se strukturou akvaristiky ve Spolkové republice Německo. Tato akce, která je stěžejní akcí odboru byla velice kladně hodnocena a zúčastnilo se jí téměř 600 zájemců o akvaristiku z celé ČR.

SOKOLNICKÝ AKTIV

Sokolnický aktiv má celkem 13 členů, dva z nich letos v červnu úspěšně složili sokolnické zkoušky. Na podzim roku 1995 se svými dravci sokolníci ze ZOO Liberec lovíli na několika lokalitách ČR, především však v okrese Mladá Boleslav. Již tradičně se zúčastnili Mezinárodního sokolnického setkání, které proběhlo v týdnu od 13.- 17.X.95 v Opočně pod Orlickými horami.

NÁŠTĚVY V ZOO LIBEREC

V roce 1995 pokračovala spolupráce naší ZOO s národními i mezinárodními institucemi. V jejím rámci byly uskutečněny tyto návštěvy:

V březnu navštívil libereckou zoologickou zahradu zoolog zooparku Eskilstuna pan Jonsson a provedl kontrolu stavu bílých tygrů a jejich ubikace. Vysoce ohodnotil péči věnovanou zvířatům. Přenecháním vzácných bílých tygrů do trvalé péče ZOO Liberec jí ocenil i ředitel ZOO Eskilstuna pan Karlsson.

V květnu došlo k jednání s předním světovým odborníkem Dr.Montalim ze ZOO Washington. RNDr. Josef Janeček seznámil stanice nosorožců a místem, kde jsme od americké strany obdrželi měru a ředitel ZOO Liberec byl V říjnu navštívili naši ZOO ce pedagogů zoologických zahrad s prezidentem IZE (International panem Robertem Ollasonem, kte- projektu chovné stanice pro noso-

V listopadu se při příležitosti zasedání rady EAZA uskutečnilo jednání mezi ředitelem ZOO Liberec a paní Delord, ředitelkou Zooparku de Beauval ve Francii.

Dr.Montalio s projektem chovné by se měl realizovat. Následně doporučení k realizaci tohoto zápoznán na stáž do USA. účastníci Mezinárodní konferen- Evropy (evropské sekce IZE) Assotiation of ZOO Educators) rý nám přislíbil pomoc a podporu rožce v Ralsku.

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA V ZOO

Zoologická zahrada Liberec má celkovou rozlohu pozemků 12,3 ha a na ní je za 34,5 mil. Kč budov a staveb, o které spolu se strojním vybavením a dopravními prostředky je nutné pečovat. V rámci rozvoje zoologické zahrady ve vazbě na chov ohrožených a vzácných druhů zvířat je nezbytné nevyhovující a dožitá objekty rekonstruovat či nahrazovat novými. Rozvoj zahrady se řídí zpracovaným generelem, který se v pravidelných pětiletých a desetiletých intervalech reviduje. Vedle rozvoje chovných zařízení se vytvářejí i nové podmínky pro návštěvníky ZOO.

V roce 1995 jsme v rámci údržby provedli práce za 5 017 tis. Kč. Hlavními a rozsáhlejšími pracemi byly :

- Rozvod technické vody do volier dravých ptáků.
- Obnovení palisád ve výběhu žiraf a úprava výstupových ramp z příkopu nosorožců.
- Provedení zábradlí ve výběhu velbloudů jako zábrany nebezpečného kontaktu zvířat s návštěvníky.
- Obnova nátěru kovového oplocení, plechových střeš a dřevěných (šindelových) konstrukcí.
- Zhotovení kamenných chodníků ve výbězích kopytníků z důvodu obrušování kopyt.
- Přemístění dikobrazů a demontáž stávajícího výběhu.
- Oprava oplocení ohrady sokolníků a demontáž starých dožitých dřevěných kolen.
- Vybudování revizní a čistící šachty na sběrné kanalizaci od slonů a nosorožců.
- Oprava posuvných vrat a dráždla ve výběhu pižmoňů.
- Provedení kanalizačního sběrače povrchových vod z kaskády nad Soví stezkou.
- Oprava asfaltových kobereců na dvoře a komunikacích a výdlažba dvora před objektem rychlého občerstvení.
- Provedení odstavného boxu pro umístění kontejneru na odpady v dolní části ZOO.
- Oprava topného kanálu a betonové dlažby ve dvoře před dílnami.
- Dokončení odsávacího zařízení pilin a hoblovaček v truhlářské dílně (BOZP).
- Pokračování na opravě objektu „Náš nový domov“, který bude sloužit jako hospodářské zázemí ZOO.
- Rozšíření výběhu kozorožců dagestánských navazujícího na stávající výběhy.
- Oprava a nátěr bazénu lachtanů.
- Opravy elektroinstalací a odstranění závad z periodických revizí.

V oblasti rekonstrukcí a v nové výstavbě byly dokončeny:

- Rekonstrukce pavilonu exotických zvířat byla dokončena a dána do zkušebního provozu v červnu 1995. Úřední kolaudace proběhla a kolaudační rozhodnutí bylo vydáno 11.10.1995. Nové zařízení podstatně zlepšilo podmínky chovu opic v důsledku zvětšených prostor a vybavení interiéru (parkosy, lanové houpačky).

- V příštím roce bude dokončen venkovní výběh šimpanzů, které v současné době využívají vnitřní prostorové hery. Hodnota vlastního objektu je 8 357 tis. Kč, včetně rekonstrukce zimoviště lachtanů.
- V dolní části ZOO byla dokončena rekonstrukce staré hospodářské budovy na objekt rychlého občerstvení, který nese nový náev „Gibon bufet“. Kolaudace objektu proběhla a kolaudační rozhodnutí bylo vydáno 13.12.1995. Celková hodnota díla, včetně kuchyňského vybavení je 3 126 tis. Kč. Zařízení pro rychlé občerstvení návštěvníků bylo nezbytné, neboť stávající, hygienicky i provozně nevyhovující kiosk musel být uzavřen.

Projektově pro další období byla připravována následující výstavba:

- Do konce roku byl zpracován projekt stavby na karanténu zvířat, jako výstavba do halového seníku ve Slovanském údolí. Naléhavá potřeba zřízení karantény vznikla vydáním nařízení SVS ČR č. 2, 5 a 6/1995, které ukládá povinnost karanténovat veškerá dovozená i vyvážená zvířata. Realizace proběhne v roce 1996.
- Byla zpracována studie na rekonstrukci starého kiosku občerstvení na prodejnu upomínkových předmětů.
- Zastavovací a objemová studie na odstavné voliery dravých ptáků a zázemí chovatelů.
- Zastavovací studie na přestavbu budovy exotických ptáků, na jejímž základě bude zpracován projekt stavby. Realizace se předpokládá v roce 1996-97 a bude jí zajišťovat investiční oddělení Magistrátu města.
- Investičním odborem Magistrátu města byl do konce roku zajištěn projekt stavby „Kanalizační stoky XIII“ a projekt na vyčištění Labutího jezírka. Zřízení kanalizace je dáno rozhodnutím referátu životního prostředí Okresního úřadu z důvodu závadného vypouštění odpadních vod z Javorové ulice, Slovanského údolí a z dolní části ZOO do městské kanalizace. Realizaci zajišťuje investiční odbor Magistrátu města s termínem od r. 1996.
- Zpracovává se projekt na rekonstrukci restaurace „Bašta“. S přestavbou již bylo započato výstavbou terasy. Celou rekonstrukci bude zajišťovat nájemce zařízení ve své režii. S výstavbou se počítá v roce 1996.
- V roce 1995 byla nadací Česká ZOO vypsána soutěž „Expozice roku“, do které jsme přihlásili rekonstrukci pavilonu šimpanzů a rekonstrukci výběhu šelem (Letapa). Po zhodnocení přihlášek a shlednutí objektů komisí, byl přihlášený objekt - výběh lidoopů - vyhodnocen v kategorii rekonstrukcí jako nejlepší a stal se vítězným objektem ve své kategorii.

EKONOMIKA ZOO

ROZPOČET

Provoz ZOO 1995

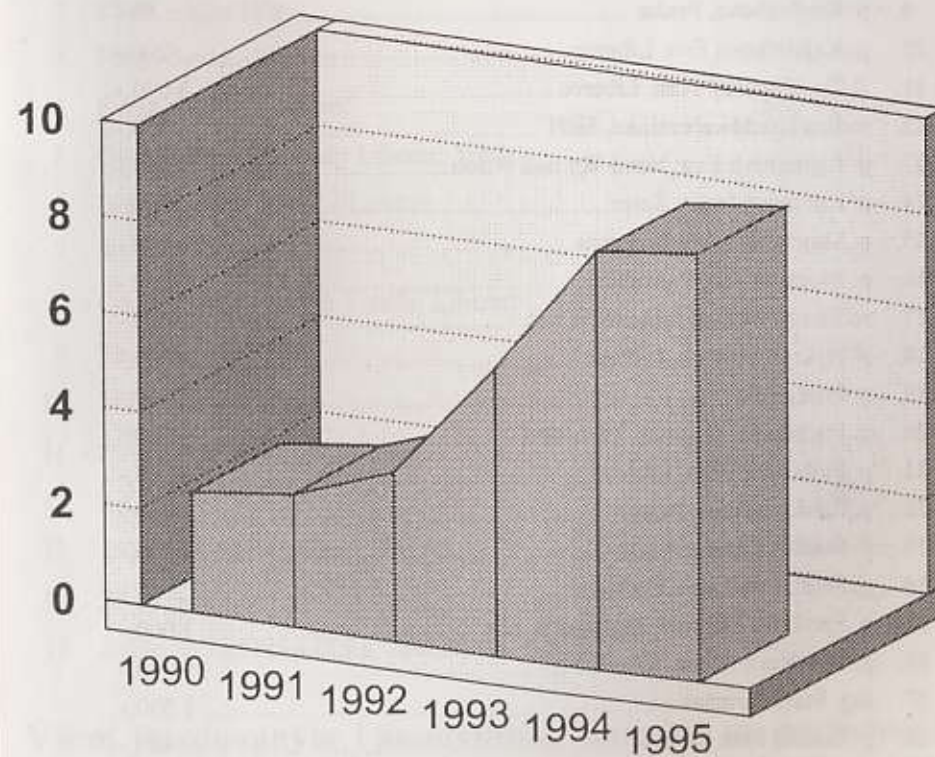
	Kč
Příjmy:	
Dotace města Liberce	15,398.000,-
Státní dotace na nadregionální úkoly	1,098.000,-
Vstupné	4,674.000,-
Prodej upom.předmětů, hostinská činnost	2,547.000,-
Prodej zvířete	269.000,-
Ostatní příjmy, výnosy	1,560.000,-
Dary	220.000,-
Příjmy celkem	25,766.000,-
Výdaje:	
Materiál	1,090.000,-
Krmiva, steliva	3,815.000,-
Nákup zvířete	2,066.000,-
Energie	1,636.000,-
Pořizovací ceny prodaného zboží	1,696.000,-
Opravy a udržování	5,017.000,-
Služby	1,308.000,-
Ostatní náklady	6,917.000,-
Ostatní finanční náklady, odpisy	2,057.000,-
Hospodářský výsledek, zisk - - fondy organizace	164.000,-
Výdaje celkem	25,766.000,-

Investice 1995

Zdroje:	
Dotace zřizovatele	1,172.000,-
Převod prostředků z rezervního fondu ZOO	1,471.000,-
Odpisy HIM, další zdroje	3,422.000,-
Zdroje celkem	6,065.000,-
Čerpání:	
Na pořízení investic	5,029.000,-
Převod zdrojů na rok 1996	1,036.000,-
Čerpání celkem	6,065.000,-

Zoologická zahrada Liberec v posledních letech zabezpečila podstatné zvýšení výnosů - tržeb z vlastní činnosti tím, že při transformaci české ekonomiky převzala iniciativu a veškerou hospodářskou činnost provozuje ve vlastní režii. Výrazně se tím zvýšil podíl soběstačnosti zoologické zahrady a snížil tlak na výši finančního příspěvku zřizovatele.

VÝNOSY - PROCEEDS OF LIBEREC ZOO (v mil. Kč)

SPONZOŘI ZOO V ROCE 1995

Fyzické osoby

1. p. Harásková Zdena, Praha	1 000,-
2. p. Hynková B., Kutná Hora	50,-
3. p. Jágrová - ZŠ Turnov	200,-
4. p. Komárková Libuše, Křiže T., Hradec Králové	1 440,-
5. p. Kolmanová Anna, Hradec Králové	300,-
6. p. Křížová Eva, Liberec	1 500,-
7. p. Kočí Lubomír, Nová Ves nad Nisou	800,-
8. p. Kružová Zdena, Přitluky	150,-
9. p. Krejbichová, Praha	50,-
10. p. Kejkličková Eva, Liberec	200,-
11. JUDr. Kopecký Ivan, Liberec	3 000,-
12. rodina Kochlwebersinke, SRN	350,-
13. p. Lajtnerová Eva, Nová Ves nad Nisou	7 000,-
14. p. Litvinová Irena, Žatec	200,-
15. p. Majcherová Marta, Praha	800,-
16. p. Morávek Jan, Pardubice	200,-
17. rodina Němcova, Jablonec n. Nis.	300,-
18. p. Nykrýn Vojtěch, Liberec	1 000,-
19. p. Praus Petr	330,-
20. p. Pochopová Dagmar, Varnsdorf	200,-
21. p. Pallasová Věra, Liberec	1 060,-
22. p. Pilařová Dana, Praha	440,-
23. p. Seidlová Alena, Praha	1 100,-
24. p. Seidl, Frýdlant v Čechách	50,-
25. p. Špalková Dagmar, Jablonec n. Nis.	1 000,-
26. p. Součková Alena, Křoví	1 010,-
27. ing. Starý Jaroslav	1 500,-
28. p. Štajner Petr, Liberec	440,-
29. p. Wenigsamarková H.	3 000,-

a další anonymní dárci

SPONZOŘI ZOO V ROCE 1995

Seskupení, firmy, společnosti apod.

1. Animalco Praha	50 000,-
2. Česká spořitelna, okresní pobočka Liberec	150 000,-
3. Kreditní banka Plzeň, filiálka Liberec	15 000,-
4. Revag Liberec	15 000,-
5. Nadace Fond pomoci místní správě České republiky	
1. DDM Rumburk	6 015,-
2. Elitex - letní tábor	1 000,-
3. Firma Roska, Liberec	500,-
4. Firma Švorčík, Liberec	1 287,-
5. Gymnázium F.X. Šaldy Liberec, tercie	350,-
6. Lanová dráha Ještěd - Liberec	1 250,-
7. 50. MŠ, Liberec 30	240,-
8. Oddíl vodních skautů Flotila, Liberec	1 500,-
9. Paraklub Liberec	3 000,-
10. SPR - RSC, Praha	30 000,-
11. Strana zelených, Liberec	18 000,-
12. 2.ZŠ U soudu, Liberec	1 000,-
13. 25.ZŠ - skupina „Uzel“, 7.B	1 000,-
14. ZŠ Jiřikov	30,-
15. Základní katolická škola, Jablonec n. Nis.	360,-

Všem jmenovaným i anonymním dárcům za poskytnuté příspěvky srdečně děkujeme a věříme, že nám i nadále zachovají svou přízeň.

Resume

Dear friends,

one year has passed and let us present the report about the activity of our zoological garden to you. The year 1995 was exceptionally important for the zoological garden in Liberec. Thanks to qualitative changes in the breeding branch we have succeeded in completing and expanding our collection of animals during the year 1995. Donation, purchase, exchange or self breeding were the sources of new animals. An expression of trust of Swedish zoopark Eskilstuna to our zoo was an offer to sell us a pair of rare white tigers which has been in the deposit in our zoo since 1994. Due to the financial aid of our owner the offer could be accepted and thus the Liberec zoo has got these unique beasts forever.

One of the most important achievements was the reaching of the highest receipts in the history of zoo which were well above such important incomes of 1994. North Bohemian zoological garden in Liberec ranged high among Czech zoos with the highest degree of self - sufficiency. Fundamental importance for the increasing number of visitors and thus raising receipts has the raising quality of the zoological garden and the attractiveness of exhibited animals collection. Economic growth of the zoo was supported mainly by maintaining its gradual reconstruction and building. Zoo proved to dispose of higher investments although it did not receive grant for all of them. Visitors will surely appreciate improved breeding conditions for some species as well as new refreshment facility for visitors, built up in the area of the zoo.

No zoo in the world can be financially independent and self - sufficient if it sets reliable breeding targets to fascinate visitors with interesting expositions which are in accordance with natural claims of animals and provide with a comfort and draw lessons to visitors. Just thanks to help and understanding of our founder, Municipal authority of Liberec, deputies, state and general public we can fill the mission which results from the proclaimed strategy of zoos in the world for salvation of endangered wild species.

During this year we began to occupy with the project of breeding station for salvation of white rhinos in the former military space Ralsko. We introduced our intention at the NATO Advanced Research Workshop which has been dwelled on revitalization of former military spaces. The draft of this project received a priority status. We hope we will succeed to realize the project in following years with the help of further institutions and scientific groups in the whole Europe.

I would like to say thanks to all who supported us in our work last year and thus contributed to the successful development of the zoological garden in Liberec.

RNDr. Josef JANEČEK
Zoo Liberec director

Mládě pižmoně severního, narozeno 11. 6. 1995.

Rekonstruovaný pavilon lidoopů – vítězná stavba v soutěži „Expozice roku“.